

Vergaderjaar 2022–2023

36 200 XVII

Vaststelling van de begrotingsstaat van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (XVII) voor het jaar 2023

Nr. 67

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 september 2023

Conform het verzoek van de vaste commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking van 6 juli jl. om een aanvullende brief (op de Kamerbrief «Export naar Iran en de verhouding tot de export van andere EU-landen naar Iran» van 29 juni jl.¹) met nadere informatie over 1) de oorzaken van de stijging in de handel met Iran in de laatste maanden van 2022 en 2) een specificatie van waar de handel in chemicaliën precies uit bestaat, informeer ik uw Kamer als volgt.

Export wordt door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) als volgt gedefinieerd: «*Goederentransacties waarbij een Nederlands bedrijf of persoon het economisch eigendom van de goederen overdraagt aan een buitenlands bedrijf of persoon, en omgekeerd.*»² Deze goederen hoeven derhalve niet fysiek in Nederland te zijn geweest. Bijvoorbeeld wanneer een Nederlands bedrijf goederen produceert in het buitenland en van daaruit exporteert naar een ander land dan Nederland. Of wanneer een bedrijf in Nederland eigenaar wordt van goederen in het buitenland en deze doorverkoopt aan een andere buitenlandse partij zonder dat deze goederen fysiek Nederland binnenkomen. Dit laatste noemen we transitohandel. Voor nadere uitleg over de statistiek internationale goederenhandel op basis van eigendomsoverdracht verwijs ik uw Kamer naar de website van het CBS.³

¹ Kamerstuk 36 200 XVII, nr. 64

² Tabeltoelichting StatLine – Internationale goederenhandel; eigendomsoverdracht, kerncijfers (cbs.nl) | <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85427NED/table?ts=1687164647449>

³ Zie: Statistiek Internationale handel in goederen volgens eigendomsoverdracht en grensoverschrijding | <https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/onderzoeksomschrijvingen/korte-onderzoeksomschrijvingen/statistiek-internationale-handel-in-goederen-volgens-eigendomsoverdracht-en-grensoverschrijding>

Tabel 1 in de bijlage onder deze brief toont de internationale goederenhandel van Nederland naar Iran in 2022 volgens het CBS. Dit zijn voorlopige cijfers, de cijfers over 2022 worden eind 2023 geactualiseerd en eind 2024 definitief.

Volgens de statistieken van het CBS is er in de maanden januari tot en met september 2022 voor EUR 274 mln. van Nederland naar Iran geëxporteerd. In het vierde kwartaal was dit EUR 291 mln. Zie tabel 1 in de bijlage bij deze brief. Van de totale uitvoer in het vierde kwartaal van 2022 betrof EUR 201 mln. goederen die niet fysiek in Nederland zijn geweest, dit was EUR 39 mln. van januari tot en met september 2022. De totale uitvoer van goederen die niet fysiek in Nederland zijn geweest betrof in 2022 EUR 240 mln.

Om deze statistieken samen te stellen stuurt het CBS onder andere enquêtes uit. Op het moment van bijstellen van de cijfers over de eerste drie kwartalen van 2022 beschikte het CBS nog niet over de uitkomsten van de enquêtes. Op het moment van bijstellen van de cijfers over het vierde kwartaal van 2022 beschikte het CBS wel over de uitkomsten van de betreffende enquête. Deze aanvullende informatie over het vierde kwartaal heeft geleid tot een hogere exportwaarde vooral als gevolg van transitohandel.

In het vierde kwartaal van 2023 worden de betreffende cijfers over 2022 nogmaals bijgesteld. Het CBS verwacht dat ook over de maanden januari tot en met september de transitohandel naar boven wordt bijgesteld, waardoor er over het jaar heen een gelijkmatiger beeld zal ontstaan.

Specificatie handel in chemicaliën

De uitvoer in de categorie chemische producten in 2022 had volgens het CBS een totale waarde van EUR 90 mln. Dit was 16% van de totale uitvoer naar Iran voor dat jaar. Deze uitvoer bestond voornamelijk uit medicijnen en farmaceutische producten (EUR 66 mln.). De één-na-grootste groep binnen de categorie chemische producten is parfum en zeep (EUR 7 mln.). De verzamelcategorie «andere chemische producten» had een totale uitvoerwaarde van EUR 9 mln; hier maakten dual-use noch militaire goederen deel van uit. De uitvoer van kunststoffen en kunstmest was volgens het CBS nihil.

De vaste commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking heeft verzocht deze brief te ontvangen voor het nog te plannen commissiedebat Wapenexportbeleid en daarom informeer ik uw Kamer aanvullend als volgt.

Militaire en dual-use goederen

Dual-use goederen zijn goederen die zowel civiel als militair inzetbaar zijn. In internationale exportcontroleregimes wordt op basis van consensus besloten wat als *dual-use* wordt aangemerkt, en dit wordt overgenomen in de EU Dual-Use Verordening.⁴ Uitvoer van *dual-use* goederen is vergunningplichtig. Goederen met enkel militaire toepassing worden

---

⁴ EU Dual-Use Verordening 2021/821
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A02021R0821-20230526>

opgenomen in de Gemeenschappelijke EU-lijst van Militaire Goederen.⁵ Ook de export van deze goederen is vergunningplichtig.⁶

EU Sanctieverordening 267/2012⁷ en EU Besluit 2010/413/GBVB⁸ verbieden onder andere de export van militaire goederen en *dual-use* goederen gerelateerd aan rakettechnologie naar Iran. Het gaat voornamelijk om kennis en goederen gerelateerd aan rakettechnologie; deze worden via het *Missile Technology Control Regime* (MTCR) gecontroleerd. In 2022 zijn er in de bevroegde en genoemde categorieën géén exportvergunningen naar Iran afgegeven.

Voor meer informatie over de geldende sancties en exportbeperkende maatregelen tegen Iran, alsmede EU-samenwerking op dit vlak, verwijs ik uw Kamer naar de Kamerbrief «Exportbeperkende maatregelen tegen Iran en samenwerking binnen de EU» van 23 mei jl.⁹

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
E.N.A.J. Schreinemacher

---

⁵ Gemeenschappelijke EU-lijst van Militaire Goederen GBVB 2023/C 72/02
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A52023XG0228%2801%29>

⁶ Deze vergunningplichten gelden zowel voor uitvoer als doorvoer en transitohandel (in de *dual-use* verordening gezien als tussenhandel) van militaire goederen. Voor tussenhandeldiensten van *dual-use* goederen geldt een meldplicht; de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking kan hierbij op case-by-case-basis een vergunningplicht opleggen. Zie ook: Heb ik een vergunning nodig voor dienstverlening voor militaire goederen of *dual-use*-goederen? (rijksoverheid.nl) | <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/exportcontrole-strategische-goederen/vraag-en-antwoord/heb-ik-een-vergunning-nodig-voor-dienstverlening-voor-militaire-goederen-of-dual-use-goederen>

⁷ EU Sanctieverordening 267/2012
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A02012R0267-20230426>

⁸ EU Besluit 2010/413/GBVB
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A02010D0413-20230426EUR-Lex-02010D0413-20230426-EN-EUR-Lex\(Europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A02010D0413-20230426EUR-Lex-02010D0413-20230426-EN-EUR-Lex(Europa.eu))

⁹ Kamerstuk 36 200 XVII, nr. 59

BIJLAGE

Tabel 1: Internationale goederenhandel, eigendomsoverdracht van Nederland naar Iran in 2022.¹

	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	2022 ²
Totaal goederen	38	34	43	19	21	37	19	28	35	85	98	108	564
Voeding en levende dieren	3	3	1	4	3	3	2	1	3	2	5	5	33
Dranken en tabak	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	-	0	0
Grondstoffen, niet eetbaar, behalve brandstoffen	2	2	5	3	3	11	2	4	5	2	5	9	54
Minerale brandstoffen, smeermiddelen en dergelijke producten	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	-	2
Dierlijke en plantaardige oliën en vetten	0	0	0	0	0	0	1	0	-	0	1	0	3
Chemische producten	8	10	16	2	6	9	7	5	8	5	11	4	90
Fabricaten hoofdzakelijk gerangschikt volgens grondstoffen	0	0	1	0	0	0	0	1	3	0	1	0	6
Machines en vervoermaterieel	5	2	2	2	2	2	1	10	8	4	4	5	47
Diverse gefabriceerde goederen	8	6	6	6	6	11	5	5	8	5	4	19	89
Niet afzonderlijk genoemde goederen niet fysiek in Nederland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	11	11	11	1	1	1	1	1	1	67	67	67	240

¹ Centraal Bureau voor de Statistiek, StatLine – Internationale goederenhandel; eigendomsoverdracht, kerncijfers

<https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85427NED/table?ts=1687164647449>

² Door afronden kan een klein verschil ontstaan